

פרוטוקול מס' 84

מישיבת ועדת הכנסת
יום ה' ב' בשבת חשל"א - 28.1.71, שעה 12.00

נכחו:

חברי הוועדה:
י. ישעיהו
ד. ארזי
מ. ביבי
ש. י. גרוס
ז. המר
י. נחושטן
מ. נסים

מזמנים:
ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה
א. בר-זכאי - משרד המשפטים

מזכירת הוועדה: מ. ברפי
רשמה: צ. ספרן

סדר היום: השגות לתיקון לחקנון הכנסת ולפרק הצעות לסדר היום.

היו"ר י. ישעיהו: אני פותח את הישיבה.
השגות לתיקון לתקנון הכנסת ולפרק הצעות לסדר היום

אנחנו עוברים להשגות חבר-הכנסת נסים.

מ. נסים: לסעיף 34: אני מציע לשנות את הכתוב. דהיינו במקום שיהיה צורך בדרישה מצד שלי מחברי הכנסת לקיים דיון על הודעת הממשלה, נראה לי שאפשר להסתפק ברבע. אם מוסרת הממשלה הודעה בכנסת, אי אפשר להתעלם מכך שיש טעם לקיים דיון, ולכאורה, לפי המסורת והנוהג, רק לעתים רחוקות לא מתקיים דיון על הודעת הממשלה. אולם כאשר לממשלה יש אינטרס שלא יקויים דיון, נראה לי שיש לגרום לכך שדי יהיה בדרישה של 30 חברי הכנסת לקיים דיון על הודעת הממשלה.

היו"ר י. ישעיהו: מה נקבע לגבי כינוס הכנסת בזמן פגרה?

מ. נסים: דרושות חתימות של 30 חברי-הכנסת. למעשה יש בהצעה מגמה להשוות את שני הדברים.

היו"ר י. ישעיהו: מה יחן לך תיקון זה?

מ. נסים: המספר 40 גבוה מדי לענין זה. אם לכינוס מיוחד של הכנסת די ב-30 חברי הכנסת, קל וחומר לגבי דרישה לקיום דיון על הודעת הממשלה.

היו"ר י. ישעיהו: מהותו של הענין היא שהחלטת מיעוט מתקבלת בכנסת נגד הרוב. כלומר הרוב איננו רוצה דיון, והמיעוט רוצה דיון. הוא הדין בענין כינוס הכנסת. זה איפוא יחרון ברור הניחן למיעוט, אך ספק אם צריך להפריז בכך ולהרחיק מן השליש.

מ. נסים: לא מדובר פה על רוב ומיעוט בכנסת. אם הממשלה מעונינת בדיון סמילא, לפי הנוהג בכנסת, מתקיים דיון, ואין זה ענין של רוב ומיעוט, אך אם הממשלה אינה רוצה בדיון, במקרה זה מטפיקה דרישה של 30 חברי-הכנסת.

לסעיף 71א: אין זה תיקון מהותי, אלא ניסוחי בלבד.

ז. שר: עליך לבדוק בכל התקנון אם הצעה לסדר-היום היא כמסמעותה בפרק זה.

מ. נסים: כאשר כותבים "להלן" הכוונה רק למה שכתוב הלאה ולא למה שכתוב קודם.

ז. שר: להלן - הכוונה להלן בפרק זה.

מ. נסים: חייבים לומר "בתקנון זה" ולא "להלן" כי גם לפני פרק זה, לפני סעיף 71א, יש הצעות לסדר-היום. אפשר גם לומר "עד כה ולהלן". אם נאמר "להלן" שהכוונה רק לפרק זה, מה דין הצעה לסדר-היום בסעיף 31, 32 או 34?

ז. שר: שם נאמח לא השתמשנו בביטוי הטכני של הצעה לסדר-היום.

מ. נסים: בסעיף 32 (א) כתוב: "ישיבה אחת לשבוע, ביום האחרון שבו, תוקדש לדיון בהצעות לסדר-היום". ויש עוד דוגמאות כהנה וכהנה. מוכרחים לכתוב בתקנון זה, משום שתקנון הכנסת צריך להיות ערוך בצורה שלא תשאיר מקום לספק.

ז. שר: אם אתה צודק, צריך לעשות טעיה פרשנות.

כאשר יגמרו את כל הפרקים, יבדקו את כל הדברים הטעוניים תיקון, יניחו הכל מחדש על שולחן הכנסת וישיגו השגות מחדש.

מ. נסים: התקנון צריך להינתן עדין בצורה שהיא טובת. כשאנחנו אומרים "להלן" פירושו - מכאן ואילך.

ב. נסיים:

כשאנחנו אומרים "בתקנון זה" - פירושו גם לגבי מה שכתוב לפני כן..

היור"י ישעיהו:

נקודה זו תיבדק.

1.

ב. נסיים:

לסעיף 71ב: במקום "בלשכתו" במשכן הכנסת אני מציע לנסח בלשכתו. היתה זו למעשה הערה שהעיר חבר-הכנסת קלינגהופר, שאמר כי אם אומרים "במשכן הכנסת" פירושו של דבר שיש ליושב-ראש הכנסת כתובת אחרת. זו פגיעה בחוק וזו פגיעה בהחלטה הנחושה שלא לקיים סניף של לשכת יושב-ראש הכנסת בתל-אביב.

2. במקום "לא יאוחר משעה 12 ביום ראשון"

אני מציע שיבוא "לא יאוחר משעה 12 ביום ב". הוועדה החליטה בזמנו על יום ראשון, כדי לאפשר לממשלה להתכונן ולהגיב. אמרנו: הממשלה יושבת ביום ראשון ואז אם מגיעה הצעה לסדר-היום מתקשר מזכיר הכנסת עם מזכיר הממשלה, מפנה את חשומת ליבו לענין והוא מעביר זאת לידיעת הממשלה. בהשגה שאנחנו משיגים אנחנו מקנים למעשה נוחות לממשלה בד בבד עם נוחות לכנסת. אם ההצעה לסדר היום דחופה - וכאן לא מדברים על הצעה דחופה - הרי מסייל אין בעיה, כי אז דנה בכך נשיאות הכנסת ביום שני בשעה 12 ומחליטה אם היא דחופה או לא, ואין אז שאלה של ישיבת הממשלה ביום ראשון. אם הוגשה ביום שני הצעה רגילה לסדר-היום, הרי מסייל לא תידון באותו שבוע, כך שאין חשש שהממשלה תעמוד בפני צורך דחוף לנסק.

היור"י ישעיהו:

לגבי הצעה שהוגשה לפני 12 לא תוכל הממשלה להתייחס.

ב. נסיים:

אם היינו אומרים - עד יום שני, יש לזה טעם, אבל אם אנחנו אומרים עד שעה 12 ביום ראשון, הרי שהניסוח שהוסמע בוועדה במחזור הראשון של הדיונים אינו עוסד. אנחנו יודעים גם מן הנוהג שהצעות רגילות לסדר-היום מסוגשות אינן צידנות באותו שבוע. זה לא יקרה. אין זה תלוי כל כך בסיעה כשם שזה תלוי בחיאום בין הסיעה, הממשלה ויושב-ראש הכנסת.

ש.י. גרוס:

זה תלוי יותר בשר מאשר בממשלה.

ב. נסיים:

אתה מחזק את דברי עוד יותר, כי אם זה תלוי בשר, אין זה כרוך בישיבת הממשלה. אם יש לשר איזו בעיה שהוא רוצה להתייעץ עליה עם ראש הממשלה או לקבל ברוגע לה החלטה בממשלה, תידון ההצעה בלאו הכי בשבוע שלאחריו.

אני רוצה להדגיש שבזמן האחרון חלה התפתחות - ו אני מאד מחשיב אותה - שבמספר לא מבוטל של הצעות לסדר-היום הסוגשות על ידי סיעות הקואליציה יש מסוים בקורות על פעולות הממשלה או רצון להשפיע על החלטותיה. אם אנחנו רוצים שחברי-הכנסת יוכלו להגיש את הצעותיהם בנוחות, רצוי שתהיה להם אפשרות להגיש עד יום שני, שבו באים חברי הכנסת לכנסת, שבו מחקיימות ישיבות הנהלות הסיעות וכדומה.

אם ההצעה לסדר-היום תוגש עד יום ג' בשעה 12, פורמליה, על פי הניסוח, קיימת האפשרות שבו בשבוע ידונו בה.

ג. המר: אמרת שזה לא יוכל לקרות.

ב. נסיים: אם הוגשה אחרי שעה 12.

ג. ארוזי: אם הדיון בהצעה ידחה לשבוע שלאחריו, למה זה בחוץ לך?

ב. נסיים:

לנוחות חברי הכנסת. גם כדי שהדבר לא יכביד על הממשלה טוב יותר, אם אפשר יהיה להגיש את ההצעה לסדר-היום עד יום ב' 12 במקום עד יום א' 12.

לסעיף 71א(א): לא ייתכן שענין זה יהיה במסכות יושב ראש הכנסת, בהתייעצות עם יושב-ראש ועדת החוק והבטחון. או שמסכות זו תינתן ליושב-ראש הכנסת והסגנים, בהתייעצות עם יושב-ראש ועדת החוק

ס. נסים:

והבטחון, או - וזו הצעה חילונית - הינתן סמכות זו ליושב-ראש הכנסת בהתייעצות עם ועדת החוץ והבטחון. אני חושב שלא יהיה זה נכון בשום פנים ואופן להשאיר ההכרעה בלעדית בידי אחד מכל מוסד - דהיינו אחד מן המוסד הקרוי היושב-ראש והסגנים ואחד מן המוסד הקרוי ועדת החוץ והבטחון.

לסעיף 71(ב): אם מתקנים את סעיף קטן (א) וכזהבים יושב-ראש הכנסת והסגנים יש לחקן בהתאם לכך גם את סעיף קטן (ב) ולומר קבעו יושב-ראש הכנסת והסגנים.

השגה אחרונה המתיחסת לפרק כולו: עלינו להשתמש במונח אחר מאשר "דיון" כאשר אנחנו מדברים בשלב של הנמקת ההצעה. יש חשש לבלבול גדול במושגים ולפעמים גם לטעויות העלולות להיווצר בפירוש של תקנה זו או אחרת כאשר אנחנו משתמשים במונח "דיון" בשלב שבו מנסק חבר-הכנסת את הצעתו לסדר-היום.

למעשה קיבלנו את ההערה הזו, שהערה עוד בשלב הראשון של הדיונים, לפני הנחת נוסח זה כהצעה לכנסת, ורצינו למצוא מונח אחר לשלב של הנמקה. אני יודע שאין זה קל, אבל צריך להתגבר על הקושי.

היור י. ישעיהו: יש לך הצעה אחרת?
בסעיף 71 נאמר: "חבר הכנסת רשאי להציע לכנסת לכלול בסדר יומה דיון בנושא פלונסי (להלן - הצעה לסדר היום); סדרי הדיון בהצעה יהיו לפי פרק זה. אינני יכול לכתוב סדרי ההנמקה בהצעה יהיו לפי פרק זה. מכאן ואילך אי אפשר ללכת.

ז. שר: בסדר הדיון ואזרחי מדברים על דיון בכל דבר. הביטוי "דיון" בעברית הוא לאו דווקא התדיינות, אלא פרוצידורה.

ס. נסים: בסעיף 71 כאשר נאמר "לכלול בסדר יומה דיון בנושא פלונסי" הכוונה באמת לדיון, להילופי דברים. כאשר נאמר בהמשך "סדרי הדיון בהצעה" יכולים לפרש שהכוונה לדיון לאחד שהחליטה הכנסת לקיים את הדיון בעוד שכאן אין מתכוונים לכך. הסיפה של סעיף 71 היא שייכת רק לשניים-שלושה הסעיפים הראשונים של הפרק ואפשר בכלל לסחוק אותה, כי ברור שסדר הדיון של הכנסת יהיה לפי מה שכתוב כאן.

היור י. ישעיהו: אני מזמין אותך לעבור על שאר הסעיפים.

ז. שר: חבר-הכנסת נסים מתעלם בהנמקתו מדבר אחד והוא, שלכל הפעולות הצעות בכנסת קוראים, בסעיפים לדוגמה סעיף 122. אם תסחק בסעיף זה את המלה אחריים לגמרי, סדרי הדיון... דיון...

ס. נסים: סעיף 122 זה דבר מה אחר לגמרי.

ז. שר: קח את הסעיף הדין בדיון מוקדם בהצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת.

היור י. ישעיהו: קח לדוגמה את סעיף 71: בסעיף קטן (א) כתוב - שהעלאת הצעה לסדר היום והדיון בה. בסעיף קטן (ב) כתוב - שהדיון בהצעה יתקיים בוועדה, יהיה סדר הדיון בוועדה. בסעיף קטן (ג) כתוב - שהצעתו תעמוד לדיון דחוף. אין כל אפשרות להחליף את המושג "דיון" במושג אחר.

ס. נסים: בסעיף 71(ב) במקום "שהדיון בהצעה יתקיים בוועדה" אפשר לכתוב "שהצעה תועלה בוועדה".

ז. המר: בסעיף 71(א) נאמר "שהעלאת הצעה לסדר היום והדיון בה". כאן אין אפשרות להחליף כי הכוונה

לדיון סמשי.

ס. נסים: אמרתי שיש כמה מקרים שקיים קושי במציאת הפתרון, אבל יש מקרים שזה פשוט ביותר.

ראה בפרק שביעי, דיון בהצעות חוק של חברי הכנסת. שם גם כן מדובר על העלאת הצעה וחשובת

ז. שר:

השר.

פה באמת מופיע המונח "דיון". אנחנו מתייחסים אל מה שקורה בכנסת בשלב קודם. דיון זה בא כדי לבדוק אם לקיים דיון או לא.

מ. נסים:

זה אותו דיון שבו אתה דן.

ז. שר:

ייתכן שלגבי תאור שלב זה אין מנוס, אבל יש הרבה מקרים שנגרמת אי הבנה משום כך שלא תמיד אפשר לדעת מתי מתכוון המונח "דיון" לשלב הראשון, ומתי - לשלב השני.

מ. נסים:

זה צריך עיון.

ז. שר:

רשות הדיבור לחברי הוועדה הרוצים להעיר הערות על הסתייגויותיו של חבר-הכנסת נסים.

הי"ר י. ישעיהו:

הערה כללית: הגישה שלנו להצעות תיקונים צריכה להסתמך על ראייה של יעילות עבודת הכנסת ולא על אינטרסים של קואליציה או אופוזיציה. אנחנו עושים תקנון לא בשביל מסשלה זו, אלא בשביל כל מסשלה. מתוך גישה זו אני רוצה להתייחס להצעות חבר-הכנסת נסים.

ר. ארזי:

למעין 34: אני מתנגד להצעת חבר-הכנסת נסים.

אני מבין שבכלל יש לתת לממשלה אפשרות להודעות שאין אחריהן דיון לא בשליש, לא ברבע ולא במחצית. זה נחוץ לכנסת מאד. כאשר שר החוץ או ראש הממשלה חוזרים מסיור פוליטי בחוץ לארץ הם מחילים למסור הודעות בשדה התעופה, לאחר מכן הם מוסרים על הסיור בממשלה - לפעמים יש להם אפשרות למסור הודעות עוד לפני שהם מוסרים לממשלה - ומדרך הטבע היה שלאחר שטרו לממשלה ימסרו עוד פעם בכנסת. אך מה קורה? יוצרים אצלנו מצב שהשר הבא מסיור חושש שמא מיד ידרשו ממנו דיון ולכן הוא מופיע בפני העתונאים, בפני מפלגתו ורק חברי-הכנסת שומעים זאת לא ישירות ממנו. אם נשנה את השליש לרבע נכבד עוד יותר על הממשלה.

אינני מציע לשנות את הסעיף שכפי שהיה עד עכשיו, אם כי הייתי רוצה שאפשר יהיה להכניס הצעה האומרת כי הודעה מעין זו איננה תובעת אחריה דיון, אלא מטרתה לתת אינפורמציה לכנסת. מובן שאחרי זה יכולה כל סיעה להגיש הצעה דחופה לסדר-היום או כל הצעה ולנקט דיון בנושא זה. אילו חששתי שעל ידי כך שאנחנו משאירים שליט אנחנו חוסמים את האפשרות בפני סיעה כלשהי לתבוע אחר כך דיון, לא הייתי מציע זאת, אבל האפשרות לדיון תמיד קיימת.

הי"ר י. ישעיהו:

אני חמים דעים אתך, אבל הניסוח אינו חזק דיו, כי פה למעשה שמורה למייעוט הזכות לקיים

דיון בכנסת.

אני לא מציע לשנות משליש לרבע, כי אז תפסיק הממשלה לתת הודעות, ואנחנו רוצים שתהיינה הודעות. אמרתי שהייתי רוצה שנשקול יחד את האפשרות שתהיינה הודעות שאין לאחריהן דיון. כאן, למשל, דורשים שהדיון יתקיים לאחר 48 שעות, אבל רצוי היה שאפשר יהיה לדחות את הדיון בשבוע ימים, שאז השר יהיה מוכן לדיון.

ר. ארזי:

למעין 71א: הערת חבר-הכנסת נסים נכונה.

אם אומרים "להלן" משמע שהכוונה רק לגבי פרק זה, בעוד שענין זה חוזר גם בפרקים אחרים.

צריך לבדוק זאת, כדי שלא תהיה תקלה.

הי"ר י. ישעיהו:

למעין 71ב: אני מסכים בהחלט להערת חבר-הכנסת קלינגהופר לגבי משכן הכנסת. בשום מקום אין לנו כותבים במשכן הכנסת. היכן צריך לחפש את יושב ראש הכנסת אם לא בלשכתו במשכן הכנסת? האם בדירתו הפרטית? אין לו משכן אחר, אלא משכן אחד בלבד.

ר. ארזי:

ד. ארזי:

לעומת זאת אני סבור כי התיקון השלישי לסעיף זה שמציע חבר-הכנסת נסים לגבי אפשרות הגשת הצעה לסדר-היום עד יום שני, אינו נכון. אם אתה מדבר על הצעה דחופה, אתה יכול להגיש מתי שאתה רוצה. אם אתה מדבר על הצעה רגילה ואומר שאותה הצעה תידון סמילא רק בשבוע שלאחריו, לשם מה ההארכה עד יום שני? אתה רק יוצר בכך סיבוך של זמן, וסולין שולל את הסיעה.

ההגבלה של זמן בכלל היתה מיותרת. נסים:

ד. ארזי:

אשר לתיקון השני לסעיף זה שמציע חבר-הכנסת נסים: אני מציע לקבל את התיקון, משום שאם אומרים "מספר חברי כנסת" אין זה עדיין אומר שאלה חברי כנסת מאותה סיעה, כי יכול חבר-הכנסת מסיעה אחת להגיש הצעה לסדר-היום עם חבר-הכנסת מסיעה שניה.

אם הצעה זו מתקבלת יש לשנות את הסדר: להתחיל בסיעה ולגמור בחבר-הכנסת היחיד, כי קודם כל זו פרוגרסיבה של הסיעה.

לסעיף 71ה: הגשתי הצעה להשאיר את הנוסח

הקודם, לפיכך היה ההתייעצות עם ועדת החוץ והבטחון, ההולמת את ההצעה הזו. אני מוכן להשתמש בניסוח פוליטי, אבל ניסוח טוב. בדרך כלל יושב-ראש הכנסת ויושב-ראש ועדת החוץ והבטחון הם מאותה סיעה. אם צריך לשקול את ההצעה לסדר-היום סימן שאין זה דבר פשוט, אלא די מסובך, ועל כן לא יכול להיות השיקול רק במסגרת יושב-ראש הכנסת; כל יושב-ראש הכנסת, מאיזו סיעה שלא תהיה. על אחת כמה וכמה כאשר יש להציע שינוי-ראש הכנסת וגם יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון. הם פן הסיעה הגדולה ביותר, שאז השיקול נצרך למעשה באותה סיעה. אם זה ענין בטחוני צריכה ועדת החוץ והבטחון כולה להתחיל על כך. יתר על כן: בהצעת-אני אומר שעל המציע לבוא לוועדת החוץ והבטחון ולומר את דבריו. אין זה מחייב אותנו להיות אחר כך בדיון.

ז. המר:

האם אין זה ברור שהמציע צריך לבוא ולומר את דבריו?

ד. ארזי:

אין זה ברור. אני מציע להוסיף את המלים "לאחר שתשמע את המציע". אין יכולה ועדת החוץ והבטחון להבין שזה ענין שאינו צריך להיות נידון במליאה? - תשמע את המציע ותדע. זו הפרוגרסיבה של בעל ההצעה לסדר-היום להסביר את הצעתו בוועדת החוץ והבטחון. אם זכות זו ניתנת לבעל ההצעה לסדר היום גם כאשר הצעתו נידונה במליאה והועברה לוועדה - שאז אפשר לקרוא את הדברים בפרוטוקול המליאה - על אחת כמה וכמה שיש לתת אותה כאשר לא מחקקים דיון במליאה.

אני מציע לקבל את הוראתה השניה של חבר-הכנסת נסים לפיה מוצע להשאיר את הסעיף כמו שהיה. אני חושב שהפרקטיקה לא היתה כל כך מכבידה שיש לשנות אותה. השינוי גם לא מתקבל טוב בציבור ועל ידי חברי הכנסת. אני חושב שנעשה בכך עוול לחברי-הכנסת, שאינם יכולים להביא את הדברים בתנאים שאפשר להביא אותם בפני הכנסת.

היור י. ישעיהו:

אתה מתפרץ למקום שאין בו דלת כלל, כי בסעיף קטן (ב) כתוב: החליטה הוועדה לכלול את ההצעה בסדר יומה, יהיה הדיון בו לפי הוראות הפרק הששי.

ז. שר:

לפי סעיף 78 לתקנון אפשר להזמין סמילא חבר-הכנסת לדיון בוועדה.

היור י. ישעיהו:

ההשגה שלך, חבר הכנסת ארזי, לגבי השתתפותו של המציע, היא לסעיף קטן (ב). לגבי סעיף קטן (ג) מובן מאליו שישמעו את המציע ואין על כך צורך בהשגה. אם אתה מציע זאת לגבי סעיף קטן (א) - על כך יש להתווכח.

ד. ארזי:

אני מציע לגבי סעיף קטן (ב). את סעיף קטן (א) אני מציע להשאיר כפי שהיה.

היור י. ישעיהו:

לגבי סעיף קטן (ב) זה מובן מאליו. לא ידונו בהצעה שלא בנוכחות המציע.

בסעיף קטן (ב) לא כתוב שידונו בנוכחות
המזייע.

ד. ארזי:

אבל כתוב "יהיה סדר הדיון בוועדה... כסדר
הדיון במליאת הכנסת". פירושו שהמזייע מזייע.

היו"ר י. ישעיהו:

כתוב "בשינויים המחוייבים לפי הענין".

ד. ארזי:

אם הכוונה שהדיון יהיה בנוכחות המזייע צריך
לכתוב זאת כך שאפילו אדם שאינו חבר הכנסת יבין זאת.

היו"ר י. ישעיהו:

איננו כותבים תקנון למי שאינם חברי הכנסת.
נחוץ שזה יהיה מובן.

ד. ארזי:

בניח שמקבלים את ההצעה שיושב-ראש הכנסת
מתייעץ עם ועדת החוץ והבטחון. האם בזמן
ההתייעצות צריך המזייע להיות או לא?

היו"ר י. ישעיהו:

בזמן ההתייעצות לא, אבל כשמביאים זאת לוועדה -
כן.

ד. ארזי:

בתחילתה של ההתייעצות צריך להיות גם חבר-הכנסת
המזייע.

ז. המר:

לא.

היו"ר י. ישעיהו:

הוא צריך להציג את הדבר בפני ועדת החוץ
והבטחון. זה גם מה שאמר חבר-הכנסת ארזי.

ז. המר:

את הסלים "לאחר שתשמע את המזייע" אני מבקש
להוסיף בסעיף קטן (ב) ולא בסעיף קטן (א).

ד. ארזי:

בסעיף קטן (ב) זה מובן מאליו. נבחון אם צריך
להבהיר זאת.

היו"ר י. ישעיהו:

אשר למנוח "דיון": אם הייתה מוצא סילה במקום
המלה "דיון" הייתי מסכים לכך, אבל אם אין
"דיון" מתוך הנחה שהברי הכנסת יביצו במה

ד. ארזי:

מוצא נצטרך להשאיר את המלה

לגבי סעיף 34: מתי מתקיים דיון בהודעה? כאשר
רוב הנוכחים יוצא בו, אבל בטקדה זה מוזנח

מ. ביבי:

רוב הנוכחים על הפרובילגיה שלו ומוסר אותה לפי עוטה. אי אפשר למסור אותה למיעוט
קטן, אלא למיעוט ניכר. שליש זה מיעוט ניכר.

הייתי סבור שגם לגבי כינוס הכנסת צריך להיות
שליש ולא רבע. כאשר מבטלים את הכנסת למושב מיוחד צריך שמיעוט ניכר יבקש
זאת ולא רבע.

לסעיף 71א: ענין זה, כפי שאני רואה, צריך

נדיקה.

לסעיף 72ב: אם אנחנו כותבים "בלשכתו" יכול
להשתמע מכך שאין לו דק לשכה אחת. אבל אם כותבים "בלשכתו בכנסת" מובן
מכך שבלשכה זו בלבד ולא בלשכה אחרת.

חוק יסוד: הכנסת, אומר שהכנסת יושבת בירושלים.

מ. גמלים:

חוק יסוד: הכנסת היה גם לפני כן ובכל זאת
הייתה לשכה בתל-אביב.

מ. ביבי:

ועל כן היתה החלטה לחיטולה.

מ. גמלים:

אנחנו יודעים שהוועדות מתכנסות לא מעט לא
בירושלים.

מ. ביבי:

לעתים רחוקות.

מ. נסים:

אני סבור שנוסח זה "בלשכתו בכנסת" הוא נוסח ברור שאינו מכניס ספיקות.

מ. ביבי:

אשר לתיקון הראשון שמציע חבר-הכנסת נסים לסעיף זה: אם נקבל את הצעת חבר-הכנסת נסים ייצא שמעמדה של הצעה רגילה לסדר היום יכול להיות שווה למעמדה של הצעה דחופה לסדר-היום. הצעה דחופה יכולה להיטול ליושב-ראש הכנסת עד שעה 12 ביום שני. אם יקבלו את דחיפותה היא צריכה להיות נידונה עוד ביום רביעי באותו שבוע. יוצא שאם נקבל את גירסת חבר-הכנסת נסים אנו עשויים להיות בסכב בו נשווה הצעות רגילות למעמדין של הצעות דחופות.

רק מבחינת ההגשה.

י. נחושתי:

גם מבחינה מהותית.

מ. ביבי:

עד לפי הנוהג הקיים רק לגבי הצעות דחופות אפשר לחייב את השר להופיע / יום רביעי ולהשיב על ההצעה, ואילו לפי הנוסח של חבר-הכנסת נסים יכולה גם הצעה רגילה לחייב את השר להופיע עוד יום רביעי, דבר שאינו נכון.

לגבי הצעות דחופות לא נאמר מתי יוגשו. נאמר רק שיידונו בשבוע שהוגשו, ואם הוגשו ביום האחרון, יידונו בשבוע שלאחריו.

מ. נסים:

אם הכנסת יושבת אותו שבוע גם ביום חמישי, ההצעה תידון ביום חמישי.

ז. שר:

איננו מדברים על מקרים יוצאים מן הכלל. הכלל הוא שאם הצעה דחופה הוגשה ביום שני עד 12 או ביום שלישי עד 12 היא יכולה להיות נידונה באותו שבוע. ההצעה של חבר-הכנסת נסים כמעט משונה הצעה רגילה להצעה דחופה בגלל הגדלים שיש ביניהם, ואינני סבור שזה נכון.

מ. ביבי:

לגבי סעיף 17א: בסעיף של סעיף קטן (א) נאמר: "ומשקבע יודיע על כך בישיבה השבועית של יושב-ראש הכנסת והסגנים". כלומר שפורום זה יודע מה שנקבע.

הבעיה איננה לגבי שלב הידיעה אלא לגבי שלב ההכרעה. אני מעוניין שיותר מאיש אחד יחליט על כך.

מ. נסים:

למה הנושא לא יידון בפליאה? - משום שיש בו עניין של סודיות. אם נאמר שיושב-ראש הכנסת פירושו של דבר שצריך יהיה לפרוש את כל הידיעה בפניה.

מ. ביבי:

בלאו הכי זה יהיה בפניה.

מ. נסים:

לא. הנושא יכול להיות נידון בוועדה אחרת, לא דווקא בוועדת החוץ והבטחון.

ז. שר:

ועדת העבודה או ועדת השירותים מוטב שתדע, וועדת החוץ והבטחון לא?

מ. נסים:

אם יקיימו את הדיון בשלב מוקדם בפורום רחב יותר, יהיה בכך כדי להסיר מעליו את הסודיות. ההתייעצות בנושא זה צריכה להיעשות בין שניים, וחזקה על שניים במעמד זה שיוכלו להבחין אם יש בהצעה מסויימת סודיות או לא.

מ. ביבי:

אם רוצים שפורום רחב יותר יודע על כך, הרי נאמר שיושב-ראש הכנסת מודיע על קביעתו בפורום של יושב-ראש והסגנים.

היו"ר י. ישעיהו: לגבי סעיף 71א: נבדוק אם אין להצעת חבר-הכנסת נסיים השלכות מסוימות במשהו את התקנון. אם לא יהיו לכך השלכות, נקבל זאת.

לגבי סעיף 71ב: הייתי מציע לחבר-הכנסת נסיים שלא לוותר על המלים "במשכן הכנסת", כי מלים אלה מסייעות להוציא מכל ספק שלשכתו של היושב-ראש איננה בביתו, איננה בחל-אביב, אלא במשכן הכנסת דווקא.

לענין הוספת המלים "או על ידי סיעה בכנסת": אין לי התנגדות לכך, ואמרת זאת בראש-הדיון בפרק זה. בוועדה היתה התנגדות כי טענו שזו פרודגטיבה של חבר כנסת יחיד או של מספר חברי הכנסת, אך לא של סיעה.

אשר לתיקון שאתה מציע לגבי הגשת הצעה לסדר היום לא יאוחר משעה 12 ביום שני: תוך כדי דיון נהגוררו בי שאלות בשביל מה בכלל נחוצה הגבלה של זמן. הרי הצעות לסדר-היום, לפי פרק זה, מתחלקות לפי סיעות, מכסות, וגם לפי מכסות יומיות בכנסת. כלומר באותו יום רביעי יש מכסות לכל סיעה. מה אכפת לנו איפוא אם ההצעה באה ביום ראשון, שני או שלישי?

הניסוח הוא שצריך לתת לממשלה אפשרות לדון בענין. זאת אומרת שההצעה צריכה להיות מוגשת עוד לפני ישיבת הממשלה, עד יום שני. יש בכך הגיון, אבל צריך להיות ברור שלצד העובדה שההצעה הוגשה לפני ישיבת הממשלה עדיין איננה מתייבשת ההצעה הירון ביום רביעי הקרוב. לעומת זאת מן התוספת שמציע חבר-הכנסת נסיים הוגשה הצעה לאחר שעה 12 ביום ג' בשבוע שבו עומד להתקיים דיון בהצעות חברי הכנסת - לא חובא לדיון באותו שבוץ משתמע שהצעה שהוגשה לפני שעה 12 ביום ג' חייבת להיות ביום שני. אני מחפש אם כן דרך כיצד להיפטר מכל הענין.

ייתכן שצריך לכתוב בדרך השלילה: "לא הוגשה הצעה לסדר-היום זמן מסויים לפני יום רביעי", יכול שלא תבוא באותו שבוץ, וזאת כדי לאפשר סנקציה. הכוונה הרי לאפשר לממשלה זמן סביר להתכונן. לפיכך צריך לקבוע שאם ההצעה איננה באה בשיעור זמן מסויים לפני שצריך להתקיים הדיון בה, לא תעמוד לדיון. מכאן ואילך יש מכסות, ועל פי המכסות יביאו. ההגבלה אולי מיותרת, וצריך לנסח אחרת את הסעיף.

לסעיף 71ה: הכוונה הייתה לקצר את הפרוצדורה, כדיון שזו פרוצדורה כפולה. נציח שהיושב-ראש קיבל הצעה לדון במתרחש בעזה. הוא פונה לוועדה ושואל אותה בישיבתה באם היא סבורה שההצעה צריכה לעמוד לדיון במליאה או בוועדה. מתקיימים חילופי דברים ומחליטים. לאחר מכן מודיע היושב-ראש על ההחלטה בפורום של היושב-ראש והסגנים. אחרי כל זאת מזמינים את המציע, ושוב מתחיל הענין מחדש. רצינו לקצר את הדרך על ידי כך שיושב-ראש הכנסת מתייעץ עם יושב-ראש הוועדה. אם הגיעו להסכמה שהדיון יתקיים במליאה - יתקיים במליאה; אם בוועדה - יתקיים בוועדה, ומזמינים את המציע, שומעים אותו ומחליטים אם לדון או לא.

הייתי ממליץ שההשגה של חבר-הכנסת נסיים לא תתקבל, כיוון שזה חידוש ושינוי מן המצב הקיים. אם לא יהיה על כך ויתור, בצטרף לחזור לסעיף כפי שישנו, בכפוף לתוספת שהוספנו, ושאי אפשר בלעדיה, בענין יחסי חוץ, פעולות כלכליות בין-לאומיות חסויות והצעה דחופה. הייתי ממליץ לפני חבר-הכנסת נסיים וחבריו לסייע לווותר על השגה זו.

ס. נסיים: יש פה הצעה אלטרנטיבית. הענין של יעילות איננו תופש אם כן.

היו"ר י. ישעיהו: ההצעה לסדר היום קיימת. ההתייעצות באה רק כדי להחליט אם ידונו בה במליאה או בוועדה, אבל ברור שידונו בה. לא מתקפח בכך שום דבר.

ס. נסיים: הפוטביות מתקפחת.

היו"ר י. ישעיהו: לגבי החלפת המלה "דיון". אין לנו ברירה אלא להשאיר מלה זו. לפי דעתי כל דבר המתרחש בכנסת ושיש בו חילופי דברים הוא דיון. כל שימוש במושג אחר, במונח אחר, רק ישבש.

ש.י. גרוס: לסעיף 34: לכאורה יש הגיון בהצעת חבר-הכנסת נסים, כי אם 30 חברי הכנסת יכולים לכנס את הכנסת לכינוס מיוחד, מדוע לא יוכלו 30 חברי הכנסת ליזום דיון בכנסת?

ר. ארזי: יש הבדל. כדי לכנס את הכנסת לכינוס מיוחד אין לך שום עצה אחרת, אלא להשיג 30 חתימות, אך לגבי הכאת ענין לדיון יש אפשרויות אחרות כמו הצעה לסדר-היום, דחופה או רגילה.

ש.י. גרוס: אינני יכול להכריע עדיין, כי יש באמת מקרים שאין צורך בדיון, כמו במקרה האחרון של הודעת הממשלה על יהדות רוסיה. כל דיון נוסף בענין זה היה רק גורע.

מ. נסים: זה לא אותו ענין. באותו מקרה לא אמרה הממשלה שהיא איננה רוצה דיון, ומכיוון שלא אמרה, צריך היה להתקיים כביכול דיון, אבל היה ויתור של הסיעות.

ש.י. גרוס: לסעיף 71ב: אני תומך בהצעת חבר-הכנסת נסים, שאפשר להגיש הצעה לסדר-היום עד יום שני. בין כה וכה אנחנו בידי השרים כחומר ביד היוצר. אם שר מוצא לנכון להתייעץ בממשלה הוא אוסר שאיננו יכול לענות באותו שבוע. יש מקרים ששרים לא עונים אפילו במשך שלושה שבועות ולא בצדק, אך אין ברירה. אם שר ימצא לנכון להתייעץ עם הממשלה הוא יעשה זאת. למה לא לאפשר אם כן להגיש הצעה עד יום שני?

מ. ביבי: יכול להיות מצב שבו אמנם אין הרבה הצעות לסדר-היום באותו שבוע ואותה סיעה תרצה להקפיץ את ההצעה שלה ליום רביעי של אותו שבוע, אבל השר, למרות שהוא מעוניין, אינו יכול להשיב.

היו"ר י. ישעיהו: אין חובה על השר להשיב.

מ. ביבי: אבל הוא מעוניין להשיב.

היו"ר י. ישעיהו: הלכנו לפי הקונספציה שהשר אינו מוכרח להשיב ולכן אם אני רוצה שישב, אחכה לו עד לשבוע השני או עד לשבוע שלאחריו.

ש.י. גרוס: להצעתו של חבר-הכנסת נסים להוסיף לסעיף זה את הסלים או על ידי סיעה בכנסת: אין לזה כל טעם, כי מי שמגיש הצעה לסדר-היום עושה זאת על דעת הסיעה. מישהו צריך לחתום על המכתב.

היו"ר י. ישעיהו: חותם חבר הכנסת.

ש.י. גרוס: הוא חותם בשם הסיעה.

מ. נסים: אצלנו הסיעה חותמת. זה כלל בסיעה.

ש.י. גרוס: בתקנון לא כתוב שצריך לחתום, אבל אם רוצים להוסיף גם סיעה, שיהא גם סיעה.

לסעיף 71א(א): אני תומך בהשאת הנוסח הקודם, כלומר שההתייעצות תהא עם ועדת החוץ והבטחון ולא עם יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון בלבד. אם לא תחקבל גירסה זו, אתמוך בגירסה הראשונה של חבר-הכנסת נסים, שתהא התייעצות של יושב-ראש הכנסת והסגנים עם יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון, כי לפעמים קיימת בעיה של סודיות.

היו"ר י. ישעיהו: הסינוי בא רק כדי לקצר את הפרוצדורה. הסודיות ממילא נשארת.

ש.י. גרוס: היו מקרים שאותו ענין סודי נתפרסם בעתון, וכשרצו להעלות אותו בכנסת אמרו שהענין הוא

בטחוני.

אני מציע להגדיר סעיף זה כפי שהיה.

ש.י. גרוס:

במע"ף 71 במשכן הכנסת גירושלים. לגבי משכן הכנסת: לא יזיק אם יהיה כתוב במשכן הכנסת גירושלים.

ז. שר:

הדיון עכשיו יכול להתקיים רק על הנוסח כפי שהוא לפנינו ועל ההשגות כפי שהן. אין אפשרות להכניס בשלב זה דברים שאינם נמצאים באחד משני המסמכים. היו פה כמה וכמה הצעות לשינויים אחרים, אך אי אפשר לעשות זאת והנימוק הוא פשוט: לו היו מציעים הצעות אחרות, היו גם משיגים אחרת. ההחלטה יכולה להיות רק זו: לקבל את ההשגה או לא לקבל אותה. אין אפשרות להכניס תיקונים נוספים.

הי"ר י. ישעיהו:

בשביל מה אם כן משיגים השגות?

הדיון בהשגות הוא כדיון של ועדה בהצעת חוק לאחר קריאה ראשונה בכנסת. אני יכול להסכים לכך שבמע"ף שאין עליו השגה אין מכניסים השגות חדשות, אבל לאור ההשגות שישנן מנסחים את הסעיף כך שהוא יוצא ידי חובת המשיג והרוב. אם לא כן, אנחנו עושים עבודה חיצונית. בסעיף זה שעליו דברתי - סעיף 71 - יש השגות של חברי הכנסת רזיאל-נאור, קלינהופר, נסים וארזי. אנחנו מנסים לנסח את הסעיף כך שיניח את דעת כולם, ואז כסובן יוצא הסעיף חדש מתחת ידי הוועדה. אם לא כן אין לנו מה לעשות כאן, אלא ללכת ישר לכנסת ולהצביע את הצעת הוועדה ולהשגה.

ז. שר:

סעיף 127 לתקנון אומד: (א) הוגשו השגות כאסור במע"ף 125 תדון בהן ועדת הכנסת.

במע"ף קטן (ג) של אותו סעיף נאמר: "סיימה ועדת הכנסת את הדיון בהשגות, תונח הצעת התיקון על שולחן הכנסת בנוסח שקיבלה הוועדה בצירוף ההשגות שלא קיבלה; כלומר מה שיכולה הוועדה לקבל אלו הן השגות בלבד. ההצבעה בצורת על הנוסח שקיבלה הוועדה ועל ההשגות שלא נחקבלו על ידי הוועדה. היו הקולות בוועדה שקולים לכל אחת משתי הגירסאות, יונחו על שולחן הכנסת שתי הגירסאות.

ממשיך הסעיף ואומר: (ד) כל משיג יקבל בכנסת רשות הדיבור לחמש דקות להצמקת השגות; יושב-ראש ועדת הכנסת או חבר הוועדה שנחמנה לכך על ידיו ישיב למשיג, והכנסת תצביע על ההשגה.

(ה) בתום ההצבעה על ההשגות ועל גירסאות שונות תצביע הכנסת, ללא דיון נוסף, על אישור התיקון בנוסח הסופי.

כלומר הדיון כאן אינו כדיון בהצעת חוק. לא מביאים זאת פעם ראשונה לקריאה, מעבירים לוועדה ומביאים שוב לקריאה שניה ושלישית. כאן נקטו בדרך אחרת. נניח שנוצרה בוועדה פשרה. אילו היו כל הטיעונים, שאינן מיוצגות כאן ושזכותן להשמיע את ההשגה שלהן, יוועדות שחתקבל פשרה אחרת, ייתכן שהיו גם משיגות אחרת.

ייתכן שכאשר קבעו את הסעיף 124 - 127 בתקנון לא חשבו על אימפליקציות. ייתכן שצורת הדיון שהכתיבה הכנסת לוועדה איננה צורת דיון טובה, אבל העובדה היא שאם אתה קורא בתקנון אתה מגיע בהכרח למסקנה שהדיון יכול להיות רק לגבי אותן נקודות שהועלו, אחרת אתה יכול תמיד לשנות הכל ואז יוצא שהכנסת מקבלת דברים ללא דיון כלל.

הי"ר י. ישעיהו:

לעת עתה לא שינינו מהותו של סעיף כלשהו מעבר להשגה. במידה שנקבל השגה כלשהי ונפתאים את הסעיף לפיה, יהיה זה לגיטימי ובהתאם לתקנון.

ז. שר:

זה בוודאי.

הי"ר י. ישעיהו:

נביא בחשבון, ללא ספק, את רצונותיהם של אלה שאינם חברי בוועדה, ושאת רצונותיהם אנחנו יודעים על פי ההשגות שהם משיגים.

לגבי סעיף 71 יש השגה של חבר-הכנסת תמיר, המציע לכתוב "יום שלישי" במקום "יום ראשון". מה עושה אני? - מציע להסמיט בכלל את הגבלה. לא יום ראשון, שני ושלישי. בזה אינני פועל בניגוד לתקנון.

ז. שר: נכון שעדיין לא שונתה מהותו של סעיף כלשהו, אבל דווקא בדוגמה האחרונה שנחת - השטח הימני - בסעיף 71 - יש לדעת משום שינוי יסודי לעומת מה שהוצע, ונסצאת מקפח 85 חברי הכנסת, שאילו היו יודעים על כוונתך להציע שאפשר יהיה להגיש הצעה לסדר היום בכל עת, ייתכן שהיו מגישים השגות.

היו"ר י. ישעיהו: מהיכן הם יודעים מה ההשגות? הוועדה יודעת, הם לא יודעים.

ז. שר: כאן אתה מצביע על עוד חוסר הגיון בשיטה.

למעשה הייתה צריכה השיטה להיות בזו. שהמשיג או הציבור יודע גם מה צפוי, וגם בזה לא די. לכן השיטה אינה טובה. זו שיטה טכנית, אבל לא שיטה של דיון פרלמנטרי.

ס. ביבי: אני בדעתו של מר שר בענין זה בכל חוקף.

ז. שר: לענין לא יאוחר משעה 12 ביום ראשון בסעיף 71: יש שני נימוקים לכך שדבר זה היה קיים בפרקטיקה: נימוק ראשון - כדי לקבוע את מספר ההצעות שמעודנה לדיון. נימוק שני - שאותו פסלת - הצורך להעמיד את הממשלה על האפשרות שעשו להיות דיון במסך השבוע בהצעה לסדר-היום בנושא מסויים, אפילו היושב-ראש והמגבים עדיין לא אישרו אותה, וזאת כדי שהממשלה תקבע את עמדתה גם כאשר הענין תלוי עדיין באוויר.

היו"ר י. ישעיהו: מנסיוני כחבר הממשלה לא ראיתי שיפסקו את הממשלה באמצע דיון מדיני ויביאו לידיעה הצעה לסדר-היום שעשויה להיות נדונה בכנסת.

ז. שר: מודיעים על ההצעה למזכיר הממשלה, המודיע זאת לממשלה לקראת סוף הישיבה. מספר המקרים בהם מוגשת הצעה ביום ראשון הם באמת מועטים. רק לעתים רחוקות מביאים ביום ראשון הצעה שאיננה דחופה.

הדבר המטריד אותי יותר מכל דבר אחר הוא הענין של הצעה סיעתית. הוא מטריד אותי לא משום שאין זה נכון - אדרבה יש מדינות שבהן מוגשות ההצעות רק בשם סיעות - אלא משום שכל ההוראות שקבענו - מי פותח, כיצד פותח, כיצד קובעים - אינן ישימות במקרה שבו מדברים על סיעה. כלומר אם הוועדה תחליט לקבל את הדעיון של הצעה סיעתית, צריך יהיה להחליף את ענין היוזמה האישיה ולהוסיף הוראות נוספות הקובעות מה צורת הדיון בהצעת סיעה.

ייתכן שכדאי אולי לא לקבל זאת עכשו, אך לפחות לחשוב על כך, כי כשם שיכולה להיות הצעה לפדר היום של סיעה, כך יכולה להיות שאילתה מטעם סיעה. והצעת חוק מטעם סיעה. אני מציע לכן שענין פעילות סיעה כטיעה יירשם אצלנו כנושא נפרד ולא נתקן פה תיקון שאת תוצאותיו איננו יודעים.

מ. גמלי: בסעיף 71 (א) כתוב: "היו להצעה כמה בעלים יחד, ינמק את ההצעה אחד מהם".

ז. שר: הקושי כאן הוא בזה שסיעה, למרות שאיננה גוף משפטי, איננה יכולה להתפלג. בכנסות רבות היו דיונים רבים על השאלה מה המשפעות כאשר פורש מישהו מסיעה.

היו"ר י. ישעיהו: אם בסיעה היו להצעה כמה בעלים, או שהייתה הצעה של הסיעה, ינמק אותה אחד מחבוי הסיעה.

ז. שר: זה התיקון הקל, אבל אני חושש שעל ידי שינוי זה אתה מרחיק לכת בכיוון שמצטרך לבדוק אותו מכל צדדיו. אינני רואה זאת רק כענין טכני. אני חושב שהשינוי הוא שינוי בעל משמעות חשובה לגבי חיי הכנסת ומדרי הנוהל הכנסת. באותו פרק הדן בסיעות עליך לחשוב לכן על ארבעה-חמישה סעיפים בהם תקבע מה יכולה סיעה לעשות כטיעה, ולאחר מכן להעניק את זכות החגובה לאחד מחבריה. זה אחד הדברים המכניסים אותנו למים סועים, והכוונה לענין של דובר סיעה.

ז. שר:

לא הייתי מציע לכן לקבל כאן את מה שנראה כהוספת סלה, אלא לדון בנושא זה - שהוא נושא הראוי לדיון - בנפרד.

היו"ר י. ישעיהו:

אני מסכים אחר, אבל בפרק זה נחנו סטטוס מיוחד לסייעות כסייעות לגבי חלוקת מכסות להצעה לסדר היום ביום ההגשה. פה הסיעה היא הבעלים. לא נשאר מקום לספק שבפרק זה יכולה סיעה להגיש הצעה לסדר-היום.

ז. שר:

להגשת הצעה לסדר-היום בשם סיעה יכולות להיות השלכות אחרות, והייתי מציע להשאיר את הדיון בכך לעת מצוא. הנושא ראוי לדיון מרובה.

ז. המר:

היה כדאי שלפעם הבאה יביא לנו סר שר את ההשלכות שיכולות לנבוע מתיקון כזה.

ז. שר אשר לסעיף 71ה: יש כאן שתי בעיות שצריך לשים

אליהן לב - 1. היות והוועדה החליטה, ובהגיון רב, שגם הצעה דחופה תידון בוועדה, יהיה זה לא מעשי לפעמים לכנס את ועדת החוץ והבטחון. 2. כל עוד היו אלה רק דברים הנוגעים לענייני בטחון מס, יכול היה להיות שיחייצו בוועדה, אבל עכשיו מדובר בדברים היוצאים לגמרי מתחומה של ועדת החוץ והבטחון ונכנסים לא פעם לתחומיהן של ועדות אחרות.

דבר נוסף: חבר-הכנסת בחושטן העלה שאלה חשובה מאד כאשר שאל מה על ענייני העליה. ואני אומר לא רק ענייני עליה, אלא גם עניינים אחרים שהממשלה, באישור ועדת החוץ והבטחון, הכריזה עליהם כסודיים לפי סעיף 28 לחוק יסוד:הממשלה, או סעיף 123 לחוק דיני עונשין. יש עוד נושאים שהכנסת קבעה כסודיים, אבל אי אפשר לסנוע לגביהם את הדיון בטליאה כיוון שלא נכנסו פה בהגדרה.

בסופו של דבר יש לזכור את השתלשלות העניינים: בזמנו, בטיוטה הקודמת, היה מדובר שיחייצו או אם יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון או עם יושב-ראש ועדת הכספים. כלומר עם איש מוסחה לדבר. לאחר מכן הוחלט שיהיה זה יושב-ראש ועדת החוץ והבטחון בלבד, שהוא כעין יועץ ליושב-ראש הכנסת. למעשה ההחלטה היא בידי אדם אחד בלבד - בידי יושב-ראש הכנסת. הוא המחליט, אלא שעליו לשמוע עצה. לאחר מכן הוא סודיע על כך לסגנים.

אם יובא העניין לדיון בוועדה עשויים כמה דברים להיפגע: דבר ראשון - הדיון סוקרם מדי. דבר שני - ההחלטה לא תהא עניינית, אלא מנימוקים אחרים. דבר שלישי, שהוא העיקר: זכותו של חבר-הכנסת המציע תקופה.

אגב דיון התברר, חבר-הכנסת ארזי, שלאותו דיון, אם הנושא סודי או לא סודי, אין מזמינים את המציע, כיוון שאינו יכול לתרום דבר. הוא אינו יודע אם הנושא סודי או לא.

ז. המר: האם הוא יודע פחות מיושב-ראש הכנסת אם הנושא סודי או לא?

היו"ר י. ישעיהו: ייתכן שהוא יודע, אבל איננו רוצה שזה יהיה סודי.

ז. שר:

אחת הבעיות הקשות היא שלא תמיד יכול באמת יושב-הכנסת לדעת, אבל אם במקרה יאשר סלכתחילה הצעה שנושאה סודי, תעמיד אותו הממשלה על כך שהנושא סודי. יש איפוא מישהו היכול להזהיר אותו.

כאשר תהיה ההתייעצות בוועדה - שהמציע לא לא יהיה נוכח בה - מטבע הדברים שחברי הוועדה לא ידברו על כך אם הנושא סודי או לא, אלא יקיימו למעשה דיון לגופו של עניין וכאשר יביא המציע את הצעתו בפני הוועדה יביא אותה בפני אנשים שלמעשה כבר דנו בעניין וקבעו עמדה מסויימת. העובדה שיושב-ראש הכנסת מתייעץ עם יושב-ראש הוועדה תורם אם כן לא רק לייעילות הדיון בכנסת, אלא גם לדיון יותר נכון.

ג. ארזי:
הערתו של מר שר להצעתו של יושב-ראש הוועדה על אי הגבלה של יום בסעיף 71 היא נכונה כאשר מדובר בנושא חדש, אבל הצעת היושב-ראש איננה חורגת ואינה בחזקת נושא חדש.

לגופו של עניין: ההגבלה בימים אין לה טעם. אם ההצעה היא דחופה, יש הגבלה, אבל אם איננה דחופה אין שום התחייבות, לא של היושב-ראש ולא של היושב-ראש והסגנים, מתי להעבירה. ראשית כל - הצעות לסדר היום נידונות אחת לשבועיים ולא כל שבוע. שנית - העלאתן תלויה במכסה. שלישי - הדיון בהן תלוי בשר, אם הוא פנוי או לא. במקום להסתכן בימים מוטב איפוא לבטל זאת.

היו"ר י. ישעיהו:
ההגבלה של ימים הייתה רלבנטית לפני שנקבע ענין המכסות. משנקבע ענין המכסות ונקבעה חלוקה מפורטת ומשאין חובה על השר לענות, הגבלה זו מיותרת לחלוטין. אפשר להגיש ביום ראשון, שני, שלישי; בכל יום. אם אין מכסה ממילא לא יביאו זאת.

ש.י. גרוס:
אם מישהו הגיש הצעה רגילה לסדר-היום ביום ראשון ונתקבלה, ורוצה אחר כך מישהו אחר להצטרף להצעה ביום שני או שלישי, תתעורר בעיה, כי עד עכשיו אי אפשר היה לעשות זאת אחרי יום שני, ואילו עכשיו - כן. צריך לשקול את הדבר.

ס. נסים:
לו הייתי בן חורין, הייתי מציע שלא יהיו שתי הנסקרות להצעה לסדר-היום, והראשון שסגיש הוא שמנסק.

ז. שר:
המצב יהיה הפוך ממה שתאר חבר-הכנסת גרוס: אם הגיש עד יום ראשון יהיה המציע בטוח שאיש לא יצטרף להצעה, אלא אם לא ידונו בה באותו שבוע.

ס. ביבי:
אני חוזר לצד העקרוני: אנני רואה את השגות חברי הכנסת כמקבילות להסתייגויות בחוקים.

היו"ר י. ישעיהו:
לא.

ס. ביבי:
בשינויים הסתייגויות. לפי שאותו פרק שהביא יושב-ראש הוועדה לא היה בבחינת קריאה ראשונה בכנסת. הוא נחשב בהבאתו בוועדה מאין הנחה על שולחן. אם נלך במקביל לאורך הקו נראה שההשגה מקבילה להסתייגות בחוק.

ז. שר:
ועדת הכנסת היא שדנה והיא שמציעה. הדלת פתוחה גם לחברים אחרים. ההנחה הייתה בוועדה והניחו זאת על מנת שיתר חברי הכנסת יוכלו להשיג את השגותיהם. לאחר מכן מאזירים זאת לאותו גוף כדי לדון בהשגות, לא כדי לדון בנושא.

ס. ביבי:
היות וגם בהסתייגויות אין אנו נוהגים לקבל חלק מן ההסתייגות וחלק מן ההצעה של הדוב בוועדה, אין אנחנו יכולים לעשות גם כאן שעטנז בין השגה ובין מה שהניחה הוועדה על שולחן הכנסת. אי אפשר לקבל עכשיו נוסח של סעיף שאיננו נוסח הסעיף שהניחה אותו הוועדה על שולחן הכנסת, או נוסח הסעיף בתיקון אחת מן ההשגות שהושמעו כאן. לא ייתכן שנקבל סעיף שהוא רק חלק מן ההשגה וחלק ממה שהניחה הוועדה.

ג. ארזי:
וחלק ממה שהיה בתקנון הקודם.

היו"ר י. ישעיהו:
בסעיפים שקרא קודם מר שר על ההליכים לדיון בתיקון התקנון הייתה כוונת מחוקק שהנחת התיקון והגשת ההשגות תהיה מעין קריאה ראשונה, כי אלמלא כן הייתה הדרך פשוטה: ועדת הכנסת הייתה מגישה הצעת תקנון ומניחה אותה על שולחן הכנסת; היו דנים בה בקריאה ראשונה ואחר כך היו מחזירים אותה עם או בלי הסתייגויות. בא המחוקק ואמר: נקצר את הדרך. על ידי כך שהצעת התקנון תונח על שולחן הכנסת ותוגשנה השגות בכתב. הקריאה הראשונה היא איפוא ההנחה והגשת ההשגות. עכשיו מעבדת הוועדה את ההצעה לאחר קריאה ראשונה ומגישה אותה לכנסת עם ההסתייגויות, ובכנסת יצביעו את ההסתייגויות. יש איפוא לוועדה זכות לדון בהצעה כאילו הועברה אליה לאחר קריאה ראשונה, כמו לגבי כל חוק המועבר לוועדה לאחר קריאה ראשונה.

פ. נסיים:
אם נקבל את טענת מר שר, הרי שבכל חוק יהיה קיפוח של חברי הכנסת שאינם חברי הוועדה.

ז. שר:
בחוק יש קריאה ראשונה ויש הזדמנות לכל חבר הכנסת, במסגרת הזמן הנתונה לו, להביע את דעתו. כלומר באופן תיאורתי מונחות בפני הוועדה דעות כל חברי הכנסת לגבי החוק כאשר היא באה לדון בו.

אילו צדק היושב-ראש צריך היה לעשות זאת בדרך אחרת. לא צריך היה להגיש הצעה לתיקון על דעת הוועדה, אלא כל חבר-הכנסת היה יכול להגיש הצעה לוועדה ולא למליאה; היו מגישים את ההצעות למליאה הכנסת וזו הייתה מעבירה לוועדת הכנסת, שהיתה מכינה את ההצעה לקריאה שניה ושלישית. כאן הלכו בדרך אחרת.

אני מודה שהדרך שהלכו בה אינה טובה. נסחו את ההליכים בצורה כזו שהופכה את הדיון הערכי לדבר פורמלי.

היו"ר י. ישעיהו:
כל נוסח שתקבל הוועדה על ידי דיון בהשגות הוא הנוסח שיונח על שולחן הכנסת. הוועדה לא תחזור לדון בסעיפים שאין לגביהם השגות ולא תתקבלנה השגות חדשות.

אבקש חבר-הכנסת נסיים לבדוק מה אפשר למחוק ולהשמיט מן ההשגות שהגשת. יש דברים שהסכמנו פחות או יותר לקבל אותם, ונראה כיצד לשפץ אותם כדי שנוכל לצמצם את מספר ההסתייגויות למינימום.

פ. נסיים:
על ההסתייגות לסעיף 34 אינני מוותר.

אשר להסתייגות לסעיף 71א: ענין זה טעון בדיקה.

לגבי סעיף 71ב - במשכנו בכנסת - עלי להיוועץ עם חבר-הכנסת קלינגהו פר.

באותו סעיף לגבי התוספת של "או על ידי סיעה בכנסת": אני מבין שהשגתי נתקבלה, בכפוף לכך שייבדקו הקשיים העשויים לנבוע מכך.

אשר להגבלת היום בסעיף 71ב: יש ביצנינו הבנה שענין זה מצריך שינוי.

לגבי סעיף 71ה: אינני מוותר על הסתייגותי ואני עומד על אחת משתי האפשרויות שהצעתי.

השינוי שצריך לבוא בסעיף קטן (ב) קבעו היושב-ראש והסגנים תלוי בהחלטה שתהא לגבי סעיף קטן (א).

החלפת המלה "דיון" במונח אחר צריך עיון.

היו"ר י. ישעיהו:
אני מציע לך לוותר על הצעה זו.

פ. נסיים:
אינני עומד על כך, אך הרגשתי לא טובה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.30